

Додаток 1
ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження начальника
Старобільської міської військової
адміністрації Старобільського
району Луганської області
від 25.12.2025 № 139

**Програма
подолання туберкульозу на території Старобільської міської
територіальної громади на 2026 - 2027 роки**

м. Старобільськ - 2025 рік

1. ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Ініціатор розроблення Програми	Старобільська міська військова адміністрація Старобільського району Луганської області
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закон України «Про подолання туберкульозу в Україні» від 14.07.2023 року №3269 - ІХ
3.	Розробник Програми	Комунальне некомерційне підприємство «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області (далі – КНП «Старобільський ЦПМСД»)
4.	Співрозробники Програми	Старобільська міська військова адміністрація Старобільського району Луганської області
5.	Виконавці Програми	КНП «Старобільський ЦПМСД»
6.	Головний розпорядник бюджетних коштів	Старобільська міська військова адміністрація Старобільського району Луганської області
7.	Одержувачі бюджетних коштів	КНП «Старобільський ЦПМСД»
8.	Учасники Програми	Старобільська міська військова адміністрація Старобільського району Луганської області, КНП «Старобільський ЦПМСД»
9.	Термін реалізації Програми	2026-2027 роки
10.	Етапи виконання Програми	2026-2027 роки
11.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Бюджет Старобільської міської територіальної громади, інші джерела, не заборонені законодавством
12.	Загальний орієнтовний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	В межах наявного фінансового ресурсу
13.	Основні джерела фінансування Програми	Бюджет Старобільської міської територіальної громади, інші джерела, не заборонені законодавством

2. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОГРАМИ

Поширення туберкульозу становить загрозу національній безпеці країни, є однією з причин втрати працездатності, здоров'я, причиною інвалідності та смертності населення України, свідчить про проблеми бідності, соціальної нерівності та вимагає постійного збільшення видатків із державного бюджету. Україна посідає друге місце серед країн Європейського регіону за тягарем туберкульозу.

Світовий досвід свідчить, що для усунення проблем, пов'язаних з туберкульозом, необхідно забезпечити реалізацію державної політики у сфері профілактики, своєчасного виявлення та лікування хворих шляхом об'єднання зусиль органів державної влади та громадськості.

На території Старобільської міської територіальної громади, як і в цілому по Україні, епідемічна ситуація з туберкульозу залишається складною. Така ситуація зумовлена соціально-економічними та медичними факторами: низький рівень життя переважної більшості населення, міграція населення, недостатнє фінансування протитуберкульозних заходів з бюджетів усіх рівнів.

Наразі під час воєнного стану в області та громаді існують проблеми в організації належної доступності до діагностики туберкульозу. Не налагоджено на постійній основі збір і транспортування зразків біологічного матеріалу до лабораторій I рівня діагностики туберкульозу, зберігаються елементи стигми та дискримінації людей, яких торкнулася проблема туберкульозу, недостатня їх соціальна підтримка. Все це у поєднанні з чинниками, пов'язаними з воєнним станом (зниження рівня життя, стресова ситуація, погіршення побутових умов, руйнування інфраструктури та житла людей, ускладнений доступ громадян до медичних послуг, фінансова незабезпеченість) негативно впливає на загальну епідситуацію.

Туберкульоз – це захворювання, яке визнано не лише медичною, а й серйозною соціальною проблемою, що потребує повсякденної уваги та нагальних заходів щодо її вирішення з боку держави та громадськості. На тлі поступової стабілізації епідемічного процесу, на сьогодні становить загрозу поширення насамперед мультirezинстентного туберкульозу, що є однією з причин втрати працездатності, здоров'я, причиною інвалідності та смертності населення. Високий рівень захворюваності та поширення мультirezинстентного туберкульозу зумовлений несвоєчасним виявленням і неналежним лікуванням хворих на активну форму туберкульозу, недостатнім фінансуванням, кадровою кризою, недосконалістю лабораторної мережі з мікробіологічної діагностики туберкульозу, низькою мотивацією населення до своєчасного звернення за медичною допомогою та недостатнім доступом уразливих верств населення до медичних послуг.

Статтею 3 Закону України «Про подолання туберкульозу в Україні» (далі – Закон) визначено, що «здійснення протитуберкульозних заходів, забезпечення кожній людині в разі захворювання на туберкульоз безоплатності, доступності та рівних можливостей отримання відповідної медичної допомоги належать до завдань центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування».

Згідно зі статтею 8 вищезгаданого Закону органи місцевого самоврядування «затверджують місцеві програми подолання туберкульозу, соціальної підтримки

людей, хворих на туберкульоз, а також програми місцевих стимулів для медичного персоналу, який залучений до подолання туберкульозу, здійснюють їх матеріально-технічне і фінансове забезпечення та контроль за їх виконанням; забезпечують виконання передбачених законом заходів соціального захисту людей, які хворіють на туберкульоз; здійснюють інші повноваження».

Стратегією розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2024—2026 роки, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2024 року № 726-р, передбачено затвердження місцевих програм та впровадження ініціативи з подолання ТБ «Територіальна громада, вільна від туберкульозу» шляхом «Використання організаційного та фінансового потенціалу територіальних громад у здійсненні заходів з подолання туберкульозу».

3. МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є поліпшення епідемічної ситуації в напрямку зменшення загальної кількості хворих на туберкульоз, зниження захворюваності та смертності від туберкульозу, від ко-інфекції туберкульоз/СНІД, зниження темпів поширення мультирезистентного туберкульозу шляхом реалізації державної політики, що ґрунтується на принципах забезпечення загального та рівного доступу населення до якісних послуг з профілактики, діагностики та лікування туберкульозу.

4. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Основними завданнями Програми є:

1. Реалізація державної політики у сфері подолання туберкульозу на території Старобільської міської територіальної громади шляхом консолідації зусиль місцевої влади, закладів охорони здоров'я, соціального захисту населення, освіти, молодіжних та громадських організацій.

2. Підвищення обізнаності жителів громади щодо проблем туберкульозу, зокрема профілактики захворювання та ефективного лікування, шляхом інформування через соціальні мережі, розміщення в доступних для відвідувачів місцях актуальної інформації.

3. Організація систематичного скринінгу туберкульозу представників груп підвищеного ризику, включаючи проведення рентгенологічного скринінгу безпосередньо в населених пунктах громади та анкетування.

4. Активне проведення діагностики туберкульозної інфекції (ТБІ) за результатом скринінгу груп ризику та охоплення профілактичним лікуванням не менше 90% від загальної кількості потребуючих такого лікування.

5. Забезпечення людям, які хворіють на туберкульоз, якісної і доступної медичної допомоги, включаючи супровід лікування протитуберкульозними лікарськими засобами на рівні первинної медичної допомоги, обстеження для моніторингу ефективності лікування, залучення громадських організацій з метою формування прихильності до лікування та надання медико-психо-соціального супроводу у разі потреби.

6. Соціальна підтримка людей, яких торкнулася проблема туберкульозу, та членів їх сімей включаючи малолітніх і неповнолітніх осіб, які проживають в осередках туберкульозу. Зниження стигми та дискримінації таких осіб.

5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Фінансування Програми здійснюватиметься у межах асигнувань, передбачених на охорону здоров'я в місцевому бюджеті, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Обсяг фінансування Програми визначається в планах використання бюджетних коштів, виходячи з потреби виконання пріоритетних заходів та реальних можливостей.

6. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Виконання Програми дасть змогу:

1) поліпшити доступність до якісних медичних послуг з діагностики та лікування туберкульозу у межах програми державних гарантій, безкоштовно для пацієнта;

2) охопити систематичним скринінгом туберкульозу не менше 85-90% представників груп підвищеного ризику та забезпечити раннє виявлення туберкульозу;

3) забезпечити профілактичним лікуванням туберкульозної інфекції не менше 90% від числа потребуючих такого лікування;

4) поліпшити епідеміологічну ситуацію з туберкульозу в громаді, знизити рівень захворювання на туберкульоз не більше 2 випадки на 10 тис. загального населення;

5) забезпечити на 100% людей, які хворіють на туберкульоз, антимікобактеріальними лікарськими засобами та іншими медичними послугами, залежно від потреби, з метою ефективного лікування;

6) у здійсненні протитуберкульозних заходів в громаді консолідувати зусилля медичної сфери, працівників соціального захисту, освіти, громадськості;

7) поліпшити взаємодію з іншими зацікавленими сторонами, насамперед, територіальним структурним підрозділом ДУ «Рівненський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», комунальним підприємством «Рівненська обласна інфекційна лікарня Рівненської обласної ради», органами Державної міграційної служби, Національної поліції України, Державної кримінально-виконавчої служби тощо.

7. ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ ПРОГРАМИ

№ п/п	Найменування завдання	Найменування показника	Найменування заходу	Відповідальний виконавець	Бюджет, грн
1.	Організація виявлення та діагностика туберкульозу	Виявлення випадків туберкульозу шляхом активного відбору пацієнтів для проведення виявлення туберкульозу методом мікроскопії мокротиння	Забезпечити виявлення осіб, хворих на туберкульоз, за зверненням шляхом направлення на проведення мікроскопії мазка мокротиння	КНП «Старобільський ЦПМСД»	Не потребує додаткового фінансування

		Організувати проведення раннього виявлення туберкульозної інфекції серед дитячого населення шляхом проведення туберкулінодіагностики	Здійснення своєчасної діагностику туберкульозу. Забезпечити туберкуліном та витратними матеріалами для проведення діагностики	КНП «Старобільський ЦПМСД»	
		Забезпечити наявність скринінгових анкет для раннього виявлення туберкульозу	Замовити скринінгові анкети стосовно чинників ризику та симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз в дорослих та дітей	КНП «Старобільський ЦПМСД»	
2.	Забезпечення належного санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в підрозділах КНП «Старобільський ЦПМСД»	Проведення необхідної дезінфекції (шляхом знезараження повітря) в приміщеннях медичних закладів, де здійснюється прийом потенційно хворих на туберкульоз пацієнтів	Забезпечити медичні заклади первинної ланки деззасобами	КНП «Старобільський ЦПМСД»	

8. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Організація виконання Програми покладається на КНП «Старобільський ЦПМСД», яке забезпечує та несе відповідальність за реалізацію Програми.

9. СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Програма розрахована на 2026-2027 роки, застосовується з 01.01.2026 року.

Генеральний директор
КНП «Старобільський ЦПМСД»

Олександра АНТОНЕНКО

Додаток 2
ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядження начальника
Старобільської міської військової
адміністрації Старобільського
району Луганської області
від _____ № _____

ПЛАН
заходів щодо реалізації Концепції впровадження
Ініціативи «Територіальна громада, вільна від туберкульозу»

№ п/п	Найменування завдання	Найменування заходу	Термін виконання	Індикатор виконання	Відповідальний виконавець
1	Забезпечення організаційних заходів щодо подолання туберкульозу на території громади та моніторингу виконання Програми Подолання туберкульозу на території Старобільської міської територіальної громади на 2026 - 2027 роки	1) Впровадження ініціативи «Територіальна громада, вільна від туберкульозу» та укладання Меморандуму між Старобільською міською військовою адміністрацією Старобільського району Луганської області, КНП «Старобільський ЦПМСД», КНП ЛОР «ЛОМЦСНІХ» та ДУ «ЛОЦКПХ МОЗ України»	До кінця 2025 року		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		2) Забезпечити моніторинг виконання завдань і заходів Програми, інформувати керівництво громади щодо проблемних питань з метою прийняття відповідних рішень щодо їх вирішення	10.07.2026 10.01.2027		КНП «Старобільський ЦПМСД»

2.	Організація та здійснення в громаді профілактичних заходів щодо зменшення тягаря туберкульозу	1) Забезпечити вакцинацію проти туберкульозу дітей до 1 року, які не були вакциновані в пологових відділеннях, згідно із затвердженим МОЗ України календарем	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		2) Забезпечити: систематичним скринінгом туберкульозу представників груп ризику	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		3) Профілактичним лікуванням туберкульозної інфекції осіб, які потребують такого лікування відповідно до галузевих Стандартів	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		4) Забезпечити дотримання інфекційного контролю в підрозділах КНП «Старобільський ЦПМСД», що надають медичну допомогу людям, які хворіють на туберкульоз, у тому числі закупівля засобів індивідуального захисту для медичного персоналу, бактерицидних опромінювачів, дезинфектантів тощо	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		5) Проведення широкої інформаційної діяльності в громаді щодо профілактики, діагностики та можливостей лікування туберкульозу шляхом розміщення інформаційних матеріалів на офіційному сайті ТГ, у месенджерах, проведення бесід, лекцій, розміщення буклетів, інформаційних стендів у місцях, доступних для відвідувачів ЦПМСД, військової адміністрації, закладів освіти	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»

		6) Забезпечити своєчасне дообстеження осіб з ймовірним туберкульозом за результатом скринінгу з метою встановлення або виключення діагнозу туберкульоз	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		7) Організувати в міській амбулаторії ЗПСМ № 3 збір зразків біологічного матеріалу для діагностики туберкульозу молекулярно- генетичним тестом та забезпечити їх транспортування до лабораторії КП "РОІЛ" РОР	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		8) Забезпечити супровід лікування людей з туберкульозом, які лікуються амбулаторно та своєчасний моніторинг за ефективністю лікування	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»
		9) Забезпечити надання соціальної підтримки людям, які хворіють на туберкульоз та потрапили в складні життєві обставини. Впровадження мотиваційних заходів для формування прихильності пацієнтів до прийому протитуберкульозних препаратів з метою досягнення високої ефективності лікування.	2026-2027 роки		КНП «Старобільський ЦПМСД»

Генеральний директор
КНП «Старобільський ЦПМСД»

Олександра АНТОНЕНКО